

Strategie podpory rozvoje dobrovolnictví Ústeckého kraje 2023 – 2024

Dvouletá podpora dobrovolnických center Ústeckého kraje v sociální oblasti

Předkládá: Regionální dobrovolnické centrum pro Ústecký kraj a RADA dobrovolnických center Ústeckého kraje.

Zodpovědná organizace: Dobrovolnické centrum, z. s., IČ: 70225842

Prokopa Diviše 1605/5 400 01 Ústí nad Labem

Zpracovala: Mgr. Lenka Vonka Černá, Bc. Jiřina Gasserová za Dobrovolnické centrum z.s., Ústí nad Labem

Ústecký kraj, 25. 10. 2022

Dokument byl schválen Zastupitelstvem Ústeckého kraje usnesením č. ...

PŘEDMLUVA

Předkládáme dokument s názvem Strategie podpory rozvoje dobrovolnictví Ústeckého kraje 2023 – 2024, alokace výzvy 500.000,- Kč v každém roce.

Hlavním tématem: udržet a rozvíjet, v souladu s potřebami Ústeckého kraje činnost Regionálního dobrovolnického centra (dále jen “RDC”) pro Ústecký kraj, které bude podporovat lokální dobrovolnická centra (dále jen „LDC“), a propagovat dobrovolnictví.

Cílem je zajistit dostupnější a kvalitnější služby poskytované dobrovolníkům, přijímajícím organizacím a jejich klientům na území Ústeckého kraje, podpořit místní dobrovolnická centra a dobrovolníky. Jedním z nástrojů je prosítování území tak, aby docházelo k pravidelné informovanosti a aktivizaci občanů formou strukturovaného dobrovolnictví a vyzdvižení významu všech veřejně prospěšných dobrovolnických činností a posílení uznání dobrovolníků a dobrovolnictví ve společnosti Ústeckého kraje obecně.

V roce 2023 proběhne šetření dobrovolnické činnosti v České republice v rámci výběrového šetření pracovních sil Českým statistickým úřadem (dále jen „ČSÚ“), a to ve spolupráci s Radou vlády pro nestátní neziskové organizace. Toto šetření bude probíhat v období realizace Strategie podpory rozvoje dobrovolnictví Ústeckého kraje 2023 – 2024 a na konci budeme také v Ústeckém kraji disponovat detailními daty o stavu dobrovolnictví v České republice. Toto zadání ČSÚ bude v souladu s doporučeními ILO a data budou mezinárodně srovnatelná. V květnu 2021 ILO (International Labour Organization – Mezinárodní organizace práce) vydalo nový Volunteer work measurement guide. [Guidance on implementing the ILO-recommended add-on module on volunteer work in national labour force surveys](#). Za tímto účelem se od listopadu 2022 zástupci Dobrovolnického centra v Ústí nad Labem účastní pracovní skupiny na přípravu zadání.

Co to je dobrovolnictví:

- Činnost vykonávaná bez nároku na finanční odměnu, na základě svobodné vůle a ve prospěch jiných.
- Dobrovolnictví bývá vykonáváno ve formě neplacené práce, občanského aktivismu nebo volnočasové aktivity.

Evaluace dokumentu Strategie podpory rozvoje dobrovolnictví Ústeckého kraje 2021 – 2022

V průběhu dvou let, tedy doby platnosti strategického dokumentu, došlo především k prohloubení spolupráce s dobrovolnickými centry v kraji a to v období koronavirové pandemie a uprchlické krizi v souvislosti s Ukrajinou.

Celkem bylo v roce 2021 odpracováno více než 13 tisíc dobrovolnických hodin téměř 5 stovkami dobrovolníků. Dobrovolnická centra se věnovala spolupráci se zdravotnickými a sociálními službami, kulturními službami, životním prostředím atd.

V roce 2021 se většina dobrovolnických center věnovala řešení problémů spojených s onemocněním Covid-19, dobrovolnictví se právě v této době projevilo jako nedocenitelná forma pomoci lidem v nouzi, kterou je potřeba nadále podporovat.

Pomoc dobrovolníků v souvislosti s invazí na Ukrajinu:

Po začátku invaze Ruské federace na Ukrajinu vzniklo dne 3. března roku 2022 Krajské asistenční centrum pomoci Ukrajině („KACPU“). Ihned po spuštění tohoto centra se zapojili do pomoci dobrovolnice a dobrovolníci pod záštitou regionálního dobrovolnického centra pro Ústecký kraj. Díky zapojeným dobrovolníkům, kteří v počtu 406 dobrovolníků a dobrovolníků tlumočnicků zvládli 12 572 hodin, bylo možné náročný provoz KACPU zvládnout a v co nejkratším čase zajistit pomoc nově příchozím uprchlíkům z Ukrajiny.

Spolu s otevřením KACPU vznikla také „tabulka pomoci“, která slouží pro zápis služeb v centru. Pro KACPU byl uvolněn prostor tělocvičny Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v ulici Hoření 13 v Ústí nad Labem. Nově příchozí uprchlíci zde měli možnost se registrovat, dále zde byli přítomni zástupci Hasičského záchranného sboru Ústeckého kraje, který byl pověřen vedením centra, dále pak Policie České republiky včetně zástupců cizinecké policie, Všeobecná zdravotní pojišťovna, Panel humanitárních organizací Ústeckého kraje, Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, Poradna pro integraci, z. ú., dobrovolní hasiči, tlumočníci a psychologové z řad zdravotnické záchranné služby, policie, hasičů a neziskových organizací pro snazší vyřízení všech potřebných dokumentů a pro koordinaci jednotlivých činností. Vznikl zde také prostor pro odpočinek a občerstvení uprchlíků či obstarání si základních potřeb, jako jsou například potřeby pro děti, obuv, či hygienické pomůcky. Uprchlíci v KACPU mají také možnost zprostředkování ubytování v Ústeckém kraji.

V roce 2022 byla vyhlášena výzva Ministerstva vnitra na pomoc uprchlíkům v souvislosti s invazí Ruské federace na Ukrajinu pro Regionální dobrovolnická centra ve výši 500 000 korun.

Dotace je zaměřena na podporu zajištění činnosti Regionálního dobrovolnického centra na území Ústeckého kraje se zvláštním zaměřením na koordinaci dobrovolnických aktivit ke zvládnutí dopadů uprchlické vlny související s invazí Ruské federace na Ukrajinu. Cílem je zajistit dostupnější a kvalitnější

služby poskytované dobrovolníkům, přijímajícím organizacím a jejich klientům na území Ústeckého kraje, podpořit místní dobrovolnická centra a dobrovolníky; získat přesný přehled o poskytovaném dobrovolnictví na území jednotlivých lokálních center. Jedním z nástrojů je prosítování území tak, aby docházelo k pravidelné informovanosti a aktivizaci občanů formou strukturovaného dobrovolnictví a vyzdvihnutí významu všech veřejně prospěšných dobrovolnických činností a posílení uznání dobrovolníků a dobrovolnictví ve společnosti Ústeckého kraje obecně.

Podpůrná činnost v oblastech:

- Vytváření a aktualizace strategie v oblasti dobrovolnictví
- Podpora regionálního dobrovolnického centra koordinujícího dobrovolnictví na území kraje
- Vytváření podmínek pro zajištění podpory dobrovolnictví

Dále je součástí aktivit vytváření a udržení webové stránky, na které se zveřejňují aktuální informace o dobrovolnictví v Ústeckém kraji, které mimo jiné upozorňují na plánované akce RDC a LDC, novinky z oblasti dobrovolnictví, možnosti zapojení nových dobrovolníků apod. Tyto příspěvky jsou zveřejňovány pravidelně min. 1x měsíčně. Vytvoření a udržení veřejné databáze s přehledem LDC, organizací vysílající a přijímající dobrovolníky.

Oblasti působnosti dobrovolnických center v Ústeckém kraji:

Dobrovolnictví je forma občanské aktivity, zdravého životního stylu, který se týká všech generací – rodin s dětmi, mladých dospívajících, dospělých, seniorů, zdravotně handicapovaných a osob s poruchou autistického spektra. Přispívá k podpoře tradičních hodnot ve společnosti, podporuje rodinné vztahy, společné aktivní prožívání volného času, posiluje hodnotový systém u dětí i mezigenerační solidaritu. Dobrovolnictví propojuje potřebné s těmi, kteří chtějí svůj volný čas věnovat pomoci a podpoře druhých, bez nároku na finanční odměnu.

1. Dobrovolnictví ve zdravotnictví
2. Dobrovolnictví v sociálních službách
3. Dobrovolnictví v kultuře (včetně ochrany kulturního dědictví)
4. Dobrovolnictví ve sportu
5. Dobrovolnictví s dětmi a mládeží
6. Dobrovolnictví v ochraně životního prostředí
7. Mezinárodní dobrovolnictví a rozvojová spolupráce
8. Dobrovolnictví při mimořádných událostech
9. Firemní dobrovolnictví
10. Komunitní dobrovolnictví a rozvoj občanské společnosti
11. Dobrovolnictví v církvích a náboženských společnostech

Analýza poskytovaných a vykonávaných služeb dobrovolnickými centry:

1. Získávání, výběr, evidence dobrovolníků pro konkrétní dobrovolnické programy v regionu
2. Zjišťování potřeb přijímajících organizací
3. Školení a vzdělávání dobrovolníků
4. Smluvní zajištění dobrovolnické činnosti
5. Pojištění dobrovolníků
6. Zajištění supervize a intervize
7. Komunikace s přijímajícími organizacemi
8. Propagace dobrovolnictví v regionu a prezentace příkladů dobré praxe
9. Podpora rozvoje dobrovolnictví
10. Poradenství pro ostatní organizace, které pracují s dobrovolníky
11. Zvyšování kompetencí koordinátorů dobrovolníků a spolupracujících pracovníků
12. Sdílení dobré praxe v rámci regionu, dobrovolnických asociací, národních či mezinárodních projektů, atd.
13. Sdílení dobré praxe v rámci regionálních setkání Rady dobrovolnických center severozápad (dále jen „RADY DC SZ), dobrovolnických asociací, národních či mezinárodních projektů, atd.
14. Oceňování dobrovolníků

Regionální dobrovolnické centrum (dále jen „RDC“)

Na lokální i krajské úrovni může dobrovolnictví podpořit existence Regionálního dobrovolnického centra, které má krajskou působnost. Toto centrum shromažďuje aktuální informace o dobrovolnictví v kraji i v České republice, novinky v oblasti dobrovolnictví – legislativa, dotační tituly, nabídky školení a dalšího vzdělávání, prezentuje příběhy dobrovolníků, možnosti, jak se zapojit. Regionální DC se aktivně podílí na zprostředkování nabídky a poptávky po dobrovolnické činnosti v rámci celého kraje, poskytuje poradenství. Dále podporuje a propaguje téma dobrovolnictví a to na různých veřejných akcích pro laickou i odbornou veřejnost, podílí se na propagaci v médiích.

Aktivně komunikuje s dalšími organizacemi, které dobrovolníky využívají – vysílají či přijímají. V rámci propojení dobrovolnictví a rodinné politiky může Regionální DC spolupracovat s různými typy organizací, kde mohou být dobrovolníci potřební. Jde o veřejně prospěšné organizace, např. mateřská a rodinná centra, školy, sociální služby.

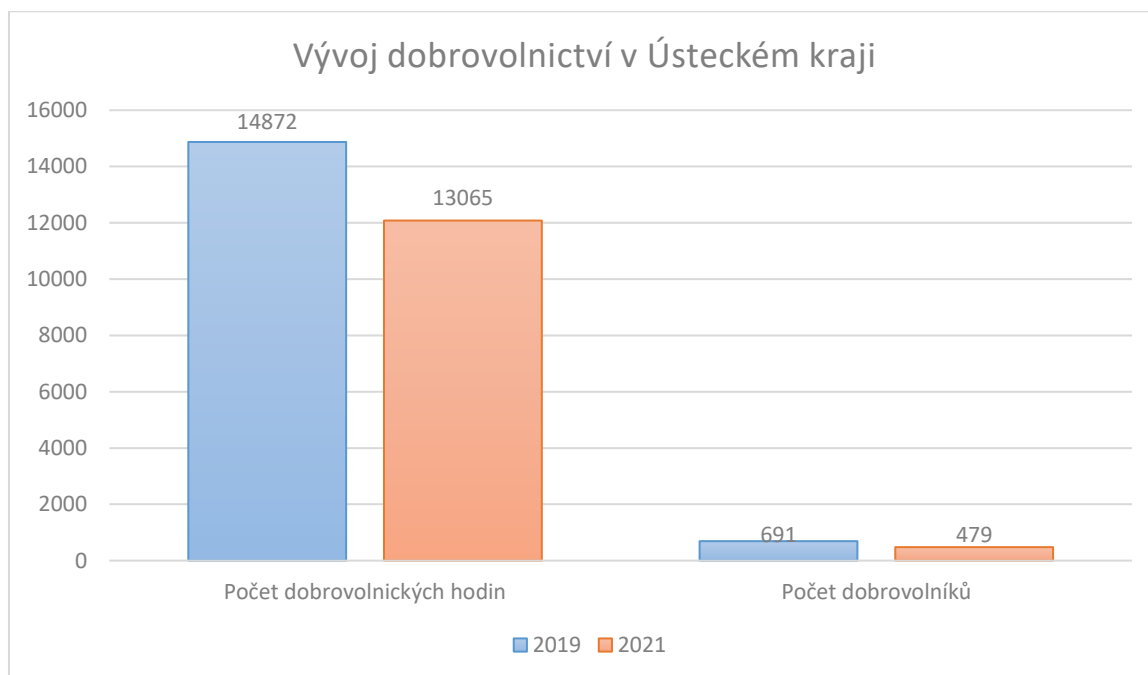
Činnosti Regionálního dobrovolnického centra:

- Vytvoření a udržení webové stránky (nová či úprava stávající) - aktuální informace o dobrovolnictví v kraji a v České republice, které mimo jiné upozorňují na:
 1. plánované akce RDC a LDC a dalších organizací využívajících dobrovolníky v kraji,
 2. novinky v oblasti dobrovolnictví v kraji, případně dalších krajích,
 3. novinky v oblasti dobrovolnictví v České republice (legislativa, dotační tituly jednotlivých ministerstev pro dobrovolnictví, dotační možnosti evropské pro oblasti dobrovolnictví, nabídky školení apod.),
 4. příběhy dobrovolníků,
 5. možnosti, jak se jako dobrovolník zapojit do dobrovolnické činnosti.

- Vytvoření a udržení veřejné databáze s přehledem LDC, organizací vysílajících a přijímajících dobrovolníky a dalších dobrovolnických organizací (tj. organizací, které si vyhledávají dobrovolníky, školí je apod. pouze pro svou vlastní potřebu). Databáze je členěna na úrovni typů organizací dle zaměření činností dobrovolnictví a lokality, kde by mělo být dobrovolnictví realizováno. Databáze je aktualizována v měsíčních intervalech, a je veřejně přístupná v souladu s GDPR.
- Zprostředkování nabídky a poptávky po dobrovolnictví v kraji, mj. na různých setkáních odborné i laické veřejnosti (pokud je to příhodné), se setkání zástupců NNO, samosprávy i podnikatelských subjektů v kraji, na akcích konaných v kraji.
- Podpora propagace dobrovolnictví v kraji – přítomností na vhodných akcích pro laickou i odbornou veřejnost různých oblastí, prezentacemi v médiích, tvorbou a distribucí letáků, propagačních materiálů apod. Informace o těchto aktivitách jsou uveřejňovány na vytvořených (upravených) webových stránkách a sociálních sítích realizátora projektu.
- Podílení se na tvorbě koncepcí či strategií rozvoje a podpory dobrovolnictví v kraji ve spolupráci s ostatními orgány samosprávy, aktivní prosazování vzniku a existence takových dokumentů v kraji. Aktivní zapojení se do stávajících pracovních skupin kraje, případně prosazení vzniku nových či aktivizaci stávajících nefunkčních pracovních skupin kraje (např. aktivním oslovováním relevantních útvarů/organizací působících v kraji, které mají dopad na oblast dobrovolnictví, předkládáním návrhů na vznik takových skupin apod.). Podílení se na nastavení pravidel a podmínek finanční podpory dobrovolnictví v kraji, včetně předkládání návrhů v oblasti podpory dobrovolnictví v kraji relevantním orgánům kraje či obce.
- Poskytování písemného, telefonického, online apod. odborného poradenství v oblasti dobrovolnictví, a to např. legislativní úpravy dobrovolnictví a povinností z této legislativy vyplývajících, akreditačního řízení Ministerstva vnitra, dotací ministerstev pro oblast dobrovolnictví, založení nové dobrovolnické organizace nebo nového projektu/programu organizace, které se budou týkat dobrovolnictví (v případě potřeby ze strany jednotlivých LDC/dobrovolnických organizací, přijímajících organizací i dobrovolníků v kraji), poradenství, pomoc a podpora zájemcům o dobrovolnictví. Odkaz na toto poradenství bude umístěn přímo na vytvořených (upravených) webových stránkách.

Měřitelné cíle, prokázání dopadu dotace 2023-2024:

- Rozložení podpory dobrovolnických center po Ústeckém kraji – zapojení nejméně 8 lokálních dobrovolnických center v průběhu let 2023-2024 .
- Získání přesných údajů o výsledcích: počet dobrovolníků v Ústeckém kraji, počet dobrovolnických hodin, počet dobrovolníků.
- V roce 2020 se sběru dat účastnila čtyři lokální dobrovolnická centra, která vykazují 480 zapojených dobrovolníků s 8 390 hodinami. V tomto roce stále probíhala pandemie v souvislosti s onemocněním covid-19. Dobrovolníci se zaměřovali zejména na pomoc seniorům žijícím v domácnostech, kterým obstarávali nákupy potravin a dalších nezbytných věcí, vyzvedávání léků apod., později byla pomoc přesunuta také do sociálních služeb.

Pozn.: Do sběru dat vhodných k porovnání se zapojilo 5 dobrovolnických center.

Trocha historie dobrovolnictví po roce 1989:

- 1989 Vznik nových neziskových organizací a počáteční problémy s financováním přinesly nové možnosti pro uplatnění dobrovolníků, kteří měli pocit lidské sounáležitosti v rámci komunity, města či regionu - například zdravotní či sociální oblast, ochrana životního prostředí, kultura, atd.
- 2001 Mezinárodní rok dobrovolnictví
- 2003 Zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě
- 2006 Vznik dobrovolnické kanceláře DOBRO-DRUH v Krajské zdravotní; v roce 2008 transformace na Dobrovolnický program Krajské zdravotní, a.s.; nyní ve všech sedmi nemocnicích
- 2007 Vznik RADY dobrovolnických center Ústeckého a Karlovarského kraje
- 2011 Evropský rok dobrovolnictví
- 2015 Vznik loga Rady DC SZ a společných informačních materiálů
- 2016-2017 Předsednickou organizací Rady DC SZ je Dobrovolnické centrum RADKA v Kadani
- 2018 Předsednickou organizací Rady DC SZ je INSTAND z. s. v Karlových Varech; RADA DC SZ spolupracuje s Národní asociací dobrovolnictví z.s.
- 2019-2020 Předsednickou organizací Dobrovolnické centrum, z. s. v Ústí nad Labem – schválený plán RADY DC SZ
- 2020 Vznik Regionálního dobrovolnického centra pro Ústecký kraj a Krajského koordinačního centra dobrovolnické pomoci

2021	20. ročník udělování ceny Křesadlo v Ústeckém kraji
2022	Humanitární pomoc dobrovolníků a dobrovolnic v Krajském asistenčním centru pomoci uprchlíkům z Ukrajiny (KACPU, 406 dobrovolníků, 12 542 hodin k 3. 10. 2022) a pomoc dobrovolníků v dalších místech kraje: ubytování, pomoc s vybavením, doučováním, zaměstnáváním apod.

RADA DOBROVOLNICKÝCH CENTER REGIONU SEVEROZÁPAD

Členové RADY dobrovolnických center Ústeckého kraje:

Dobrovolnické centrum, z.s.	Ústí nad Labem
Slunečnice, z.s.	Děčín
Diakonie ČCE - Středisko sociální pomoci v Mostě	Most
Dobrovolnický program Krajské zdravotní	Krajská zdravotní, a.s./Ústecký kraj
RADKA z.s.	Kadaň
ADRA, o.p.s.	Chomutov
Dobro-volně, z.s.	Štětí
Sociální agentura, o.p.s.	Ústí nad Labem
Hospic sv. Štěpána, z.s.	Litoměřice
Nemocnice Žatec o.p.s. – Dobrovolnická služba Levandule	Žatec

Obrázek 1: Fotografie zástupců členských organizací a hostů zasedání.

Poslání RADY dobrovolnických center regionu Severozápad:

Posláním RADY je rozvíjet dobrovolnictví v regionu Severozápad (Ústecký, Karlovarský, Liberecký a Plzeňský kraj) spravovat síť partnerských dobrovolnických center a organizací, které s dobrovolníky spolupracují, informovat a motivovat veřejnost k dobrovolnické činnosti a systematicky posilovat prestiž dobrovolnictví a dobrovolníků v regionu.

Cílem je vytvořit vzájemně prospěšně informační a vzdělávací prostředí v oblasti rozvoje metod práce v dobrovolnických programech a projektech.

Co dobrovolnictví přináší pro sociální služby:

- Dobrovolnická centra v Ústeckém kraji vysílají dobrovolníky do několika desítek sociálních služeb – dobrovolnická centra dohromady uvádějí asi 90 vztahů spolupráce s poskytovateli.
- Cílovými skupinami jsou rodiny s dětmi, děti, mládež, senioři, osoby se zdravotním postižením, osoby bez přístřeší, atd.
- V roce 2023 bude navázána spolupráce s knihovnami a školami v kraji.

Zapojení dobrovolnictví do volnočasových aktivit osob s PAS.

- V roce 2023 se předpokládá zapojení dobrovolnic a dobrovolníků do spolupráce v rámci volnočasových aktivit pro osoby s PAS.
- Regionální dobrovolnické centrum plánuje pro lokální dobrovolnická centra uspořádat proškolení pro dobrovolníky zapojené na území Ústeckého kraje ve spolupráci s členy organizace Asociace pomáhající lidem s autismem APLA Severní Čechy, z. s., a také důležité on-line setkávání a podporu v činnosti.
- Podpora dobrovolnictví v této oblasti je důležitá zejména z toho důvodu, že péče o osoby s PAS je psychicky, ale také fyzicky velmi náročná. Výpomoc s náplní volného času pro tuto cílovou skupinu by byla zacílená na rodiče, či samoživitele, kteří z důvodu celodenní péče nemohou docházet do zaměstnání a příspěvek na péči, který mají nárokovaným pro dítě s tímto druhem postižení, slouží pro danou sociální službu, nezbyvá tedy mnoho prostředků právě pro oblast volného času. Dobrovolnictví se v tuto chvíli stává nezastupitelným druhem pomoci pro tyto rodiče.
- Volnočasové aktivity, které mohou rodiče využít v rámci dobrovolnictví, jsou například:
 - Procházky, výlety, pobyt v přírodě, zájmová činnost s klientem apod.

Jaké další aspekty dobrovolnictví lze v sociálních službách ocenit?

- Bezplatná pomoc při zajištění činností, na které se nedostává prostředků (trávení času se seniory, organizace volnočasových aktivit mládeže, organizace jednorázových akcí, zútulnění společenských prostor, apod.)
- Poskytovatel sociálních služeb může získat zpětnou vazbu laiků nezatížených profesionálním pohledem
- Poskytování sociálních služeb se propojuje s životem komunity a veřejnost získává praktické informace o jejich významu a fungování

Křesadlo – ocenění pro dobrovolníky z Ústeckého kraje.

- Cena pro obyčejné lidi, kteří dělají neobyčejné věci.
- Křesadlo je udělováno jedenkrát ročně dobrovolníkům, kteří věnují svůj volný čas dobrovolnickým činnostem a podílí se na různých akcích v Ústeckém kraji.
- Smyslem udělování je ocenit dobrovolníky, poděkovat jim a šířit myšlenku dobrovolnictví do hlubšího povědomí veřejnosti. Při slavnostním ceremoniálu je předáváno 6 Křesadel.